

PAPER DETAILS

TITLE: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kültür Okuryazarlığı, Bilgi Okuryazarlığı ve Medya Okuryazarlığı Becerilerinin İncelenmesi

AUTHORS: Gürkan Mengülogul, Bünyamin Sarıkaya

PAGES: 280-292

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4373784>

Türkiye Eğitim Dergisi

(2024) Cilt 9, Sayı 2, s. 280-293

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kültür Okuryazarlığı, Bilgi Okuryazarlığı ve Medya Okuryazarlığı Becerilerinin İncelenmesi¹

Gürkan MENGÜLOĞUL²

Bünyamin SARIKAYA³

Özet

Bu araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı ve medya okuryazarlığı becerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Muş Alparslan Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenimlerine devam eden 155 Türkçe öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak 3 farklı ölçek kullanılmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı becerilerini belirlemek için Kılıçoğlu Kıvrak (2023) tarafından geliştirilmiş "Kültürel Okuryazarlık Ölçeği", bilgi okuryazarlığı becerilerini belirlemek için Adıgüzel (2011) tarafından geliştirilmiş "Bilgi Okuryazarlık Ölçeği" ve medya okuryazarlığı becerilerini belirlemek için de Karaman ve Karataş (2009) tarafından geliştirilmiş "Medya Okuryazarlık Düzey Belirleme Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada veriler 2023-2024 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde "Google Formlar" aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmada veriler, SPSS 26.00 programı ile analiz edilmiştir. Ayrıca bütün ölçümler normal dağılım gösterdiğinden parametric testlerden t-Testi ve One Way Anova yapılmıştır. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı düzeylerinin yüksek olduğu, cinsiyete göre farklılık göstermediği ancak sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak farklılaştığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu, cinsiyete ve öğrenim görülen sınıf düzeyine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ayrıca Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu, cinsiyete ve öğrenim görülen sınıf düzeyine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Türkçe Eğitimi
Okuryazarlık
Kültür
Bilgi
Medya

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 17.11.2024

Kabul Tarihi: 6.12.2024

Elektronik Yayın Tarihi: 27.12.2024

DOI: 10.54979/turkegitimdergisi.1586944

¹ Bu çalışma birinci yazarın, ikinci yazar danışmanlığında yazmış olduğu yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Bilim Uzmanı, mengulogulgurkan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9508-3771

³ Doç. Dr., Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, b.sarikaya@alparslan.edu.tr., ORCID: 0000-0002-8393-7127

Examination of Preservice Turkish Teachers' Cultural Literacy, Information Literacy and Media Literacy Skills

Abstract

This study aims to examine preservice Turkish teachers' the cultural literacy, information literacy and media literacy skills. For this purpose, the descriptive survey model was used in the research. The study group of the research consists of 155 preservice Turkish teachers who continue their education in the Department of Turkish Education at Muş Alparslan University in the 2023-2024 academic year. Three different scales were used as data collection tools in the study. The "Cultural Literacy Scale" developed by Kılıçoğlu Kıvrak (2023) was used to determine participants' cultural literacy skills, the "Information Literacy Scale" developed by Adıgüzel (2011) was used to determine their information literacy skills, and the "Media Literacy Level Determination Scale" developed by Karaman and Karataş (2009) was used to determine their media literacy skills. The data in the study were collected through "Google Forms" in the spring semester of the 2023-2024 academic year. In the study, the data were analyzed with SPSS 26.00 program. In addition, since all measurements showed normal distribution, t-Test and One Way Anova were performed from parametric tests. As a result of the research, it has been determined that preservice Turkish teachers' cultural literacy levels were high, did not differ according to gender, but differed statistically according to grade level. Also, it has been determined that preservice Turkish teachers' information literacy levels are high and do not differ according to gender and grade level. In addition, it has been concluded that preservice.

Keywords

Turkish Education
Literacy
Culture
Information
Media

About Article

Sending Date: 17.11.2024
Acceptance Date: 6.12.2024
Electronic Issue Date: 27.12.2024

DOI: 10.54979/turkegitimdergisi.1586944

GİRİŞ

Günümüz bilgi çağında, okuryazarlık becerileri, bireylerin hem eğitim hem de günlük yaşamlarında önemli bir rol oynamaktadır. Okuryazarlık, bireylerin bilgiye erişim sağlamaları, anlamaları, değerlendirmeleri ve bu bilgiyi etkili bir şekilde kullanabilmeleri için temel bir beceri alanıdır. Karaman'a (2016) göre okuryazarlık kavramı, okumak ve yazmak becerilerinden meydana gelmiş ve semboller kullanılarak yapılan yazı ve bu yazıların seslendirilmesini kapsamaktadır. Okuryazarlık bir beceri alanı olarak günümüzde gelişen ve değişen dünyada eğitimin temel unsurudur. Ancak, okuryazarlık becerisi düşük olan toplumlarda çeşitli sorun ve sıkıntıların yaşandığı gözlemlenmektedir. Düşük okuryazarlık seviyesi, yalnızca bireylerin yaşam kalitesini değil, aynı zamanda toplumsal gelişimini de olumsuz etkileyerek yoksulluk, işsizlik ve sosyal eşitsizlik gibi sorunların artmasına neden olmaktadır. Özellikle dijitalliğin bu kadar ön plana çıktığı bilgi çağında, okuryazarlığın yalnızca okuma ve yazma becerileriyle sınırlı kalmayıp akademik, dijital ve eleştirel okuryazarlık; bilgi, kültür ve medya okuryazarlığı gibi daha geniş bir yelpazeyi kapsaması gerekmektedir. Bu durum, gelecekteki öğretmenlerin, öğrencilerine yalnızca temel okuma ve

yazma becerileri kazandırmakla kalmayıp aynı zamanda onları eleştirel düşünme, dijital dünyada etkili bilgi kullanımı ve medya içeriklerini doğru analiz etme konularında da yeterince yönlendirmeleri gerektiğini göstermektedir. Günümüzde, okuryazarlık sadece klasik anlamda yazılı metinleri anlama becerisini değil, aynı zamanda teknolojik gelişmelere bağlı olarak değişen ve çeşitlenen bilgiye erişme, bunu değerlendirme ve etkili bir şekilde kullanma yeteneğini de içermektedir. Okuryazar bireyler; internet, sosyal medya ve diğer dijital platformlarla etkili bir şekilde iletişim kurup yeterli bilgiye ulaşarak bu beceriye sahip olmak durumundadır. Özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısı ile insanların yaşamında etkili olmaya başlayan teknolojik araç ve gereçler, okuryazarlık ile ilgili bilinen kalıplaşmış tanımlamalardan ziyade gelişen teknolojik ürünlerin getirdiği yeni alanlara yönelik 'okuryazarlık' türlerinin ortaya çıkmasına olanak sunmuştur (Özbay ve Çelik, 2013).

Kültür, kişilerin biyolojik ve psikolojik olarak ihtiyaçlarına hizmet ederek insanları geleceğe taşıyan bir araçtır (Smircich, 1983). Kültür, bireylere nasıl düşündüğünü, nasıl hissettiğini ve nasıl davrandığını etkileyen bir çerçeve sunar. Bundan dolayı kültür, insanlık için çok önemli ve değerlidir (Kocadaş, 2005). Kültür, bir toplumun veya grubun ortak değerlerini, inançlarını, normlarını, davranışlarını, geleneklerini, sanatlarını, edebiyatını, dilini, dini ritüellerini, yaşam tarzlarını ve toplumsal kurallarını içeren geniş bir kavramdır. Bir okuryazarlık türü olan kültür okuryazarlığı, insanların farklı bakış açılarını ve yaşam deneyimlerini anlamalarını sağlayan bir beceri alanıdır. Kültür okuryazarlığı kavramı 1980'li yıllarda Hirsh tarafından ilk kez bir kavram olarak kullanılmış, bu tarihten sonra kavram ile ilgili gelişim ve araştırma süreci hızlanmıştır (Ochoa, McDonald ve Nicholas, 2018). Kültür okuryazarlığı, bireyin hem kendi kültürünü hem de diğer kültürlerin tüm değerlerini, geleneklerini ve inançlarını bilmesi ve anlaması; gelenekler, inançlar ve değerlerin arasındaki farkları anlayarak bunları takdir etme yeteneğidir (Köksal, 2010). Kültür okuryazarlığı, bir bireyin kültürel ve sanatsal açıdan çeşitli konuları anlama, yorumlama ve değerlendirme becerisidir. Bu beceri bir kişinin sanat eserlerini, edebî metinleri, müziği, filmi, tiyatroyu ve diğer kültürel ürünleri analiz etmesini ve anlamasını sağlayarak kendi görüşünü belirtmesidir. Kültür okuryazarlığı, sadece belirli bir kültürü veya sanat akımını anlamakla sınırlı değildir, aynı zamanda farklı kültürel ifade biçimlerini anlamak için genel bir çerçeve sunar. Kafadar ve Şan'a (2021) göre kültür okuryazarlığı, toplumsal birlik ve bütünlüğü güçlü bir şekilde sağlayabilmek adına bireylerin hem kendi kültürünü hem de farklı kültürleri tanıyarak, bunlara uygun davranış şekilleri oluşturmak için gerekli olan bilgiye beceriye ve değerlere sahip olmasıdır. Kültür okuryazarlığı, eğitim öğretim sürecinde çok önemli bir yer tutar. Çünkü öğrencilerin dünya hakkında daha geniş bir anlayış geliştirmelerini, eleştirel düşünme becerilerini güçlendirmelerini ve kültürel etkileşimlerde daha etkin olmalarını sağlar. Bu da daha sağlam bir eğitim temeli ve daha nitelikli bir toplum için önemlidir. Öğretmen adayları, sınıf ortamlarında farklı kültürlerden gelen öğrencilerin kültürel kimliklerini değerlendirmek ve öğrencilere kendi kültürlerini anlamaları ve paylaşımları için fırsatlar sunmakla yükümlüdürler. Bunun için eğitim gördükleri eğitim kurumlarında kültür okuryazar bireyler olarak yetiştirilmeleri gerekmektedir. Bilgi okuryazarlığı, günümüzde gelişen teknoloji ve dijital medya kullanımının artması ile bunların çeşitlendiği ve erişiminin artması sonucu bireylerin bilgi yoğunluğu bulunan ortamlarda etkili bir şekilde bilgiyi bulma, değerlendirme, anlama, kullanma ve iletişim kurma yeteneklerini içine alan kavramlar bütünü olarak ifade edilebilir. Bilgi okuryazarlığının, günümüzdeki bilgi yoğunluğu olan dünyada bireylerin, toplumların ve ekonominin sürdürülebilir gelişimi için kritik bir öneme sahip olduğu söylenebilir. "21. yüzyılda, kadın-erkek, zengin-fakir, yetişkin-çocuk ayrımı

yapılmadan toplumdaki her bireyin işi için gereksinim duyduğu bilgi şaşırtıcı bir şekilde hızla büyümektedir” (Naik ve Padmini, 2014: 92). Bilgi okuryazarlığı, bilgiye ihtiyaç duyulduğu zamanı ve nedeni ile bilginin doğruluğunun nasıl bulunabileceğinin, bulunan bilginin nasıl saklanacağını, nasıl değerlendirileceğinin ve etik bir şekilde nasıl paylaşılabileceğinin bilinmesidir (Cılıp, 2004). Bilgi okuryazarlığı kavramı, bireylerin günümüz bilgi çağında verimli bir şekilde bilgiye erişme, bilgiyi inceleme, anlama, edinmek ve iletişim kurma becerilerine sahip olmasıdır. Pilgrim ve Martinez (2013) bilgi okuryazarlığını bilgiye erişme ve sorunu çözmek için gerekliliği bulunan okuryazarlık becerisi kavramı biçiminde tanımlarken Doyle (1992) bilgiye ulaşma, değerlendirme ve farklı kaynaklarda kullanabilme olarak tanımlamıştır. Naik ve Padmini (2014: 92) “bilginin ne zaman ve neden gerekli olduğunu, nerede bulunacağını ve etik olarak nasıl değerlendirileceğini, kullanılacağını bilme süreci” olarak ifade etmiştir. Bilgi okuryazarlığı becerisi, var olan problemi çözerek hedeflenen doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmaktır. Bunu başarmak için ise bilgiyi etkin kullanabilme becerisidir.

Medya, bilginin topluma iletilmesi ve geniş kitlelere yayılması amacıyla kullanılan çeşitli iletişim araçlarını kapsayan bir terimdir. Medya okuryazarlığı, medyada bulunan içeriklerin bireyler tarafından eleştirel bir bakış açısı ile değerlendirilme becerisidir. Çok eski bir okuryazarlık türü olmayan medya okuryazarlığı kavramı günümüzde çok önemli bir hale gelmiştir. Yeni okuryazarlık tipleri içinde olan medya okuryazarlığı en önemlilerinden biridir (Tanrikulu, 2022). Bu kavram, medya mesajlarının nasıl üretildiğini, dağıtıldığını ve alındığını anlamayı içerir. Medya okuryazarlığı, farklı türde medya içeriklerine (haber, reklam, eğlence, sosyal medya vb.) yönelik eleştirel düşünme ve farkındalık geliştirmeyi amaçlar. Bu beceri bireylerin bilgi kirliliği, dezenformasyon ve manipülasyondan korunmalarına yardımcı olmaktadır. Medya okuryazarlığı yaşadığımız dünyayı bir lens gibi görüp anlamamızı sağlar (Baker, 2009). Bireylere medyada bulunan içerikleri eleştirel bir şekilde analiz etme, değerlendirme ve anlama yetisi kazandırmaktadır. Bu yetenek günümüzde bilgiye erişimin ve medya kullanımının artmasıyla daha da önemli hale gelmiştir. Sahte haberler, propaganda ve yanlış bilgilendirme günümüzde sıkça rastlanılan sorunlardır. Medya okuryazarlığı, bireylerin bu tür içerikleri tanımasına ve bunlara karşı kendilerini korumasına yardımcı olur. Bireyler, medya okuryazarlığı sayesinde daha bilinçli ve bilgiye dayalı kararlar alabilirler. Bunun sonucu olarak bireylerin hem kişisel yaşamlarında hem de toplumsal konularda sağlıklı ve bilinçli seçimler yapmalarını sağlar. Medya okuryazarlığı pasif bir okuma becerisi değil işlevsel bir yazma becerisi ile kültürel özelliklerin ortaya çıkarılması ve bu özelliklerin diğer bireylere iletilmesini amaçlamaktadır (Kejanoğlu, 2011). Medya okuryazarlığının bu işlevleri, bireylerin daha bilinçli, eleştirel ve etkin medya kullanıcıları olmalarını sağlar. Böylece hem bireysel hem de toplumsal düzeyde olumlu sonuçlar doğurur. Medya okuryazarlığının eğitim sistemlerine dâhil edilmesi ve yaygınlaştırılması, toplumsal bilinç ve farkındalık seviyesini artırmada önemli bir rol oynar. Medya okuryazarlığı bireylerin modern bilgi ve medya ortamında bilinçli, eleştirel ve etkin bir şekilde hareket edebilmeleri açısından büyük bir öneme sahiptir.

Bu araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı ve medya okuryazarlığı becerileri incelenmiştir. Katılımcıların okuryazarlık düzeyleri belirlenmiş ve farklı değişkenlere göre ele alınmıştır. Bu araştırmada ele alınan okuryazarlık becerilerinin sonuçları değerlendirilerek eğitimcilerin, politikacıların ve araştırmacıların, Türkçe öğretmeni adaylarının okuryazarlık becerilerinin gelişimi için gerekli adımları belirlemelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Alan yazınında Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı (Şengül ve Yaprak, 2022; Kılıçoğlu Kıvrak, 2023) ve bilgi

okuryazarlığı (Özbay ve Çelik, 2013; Özbay ve Benzer, 2013; Tuncer ve Balcı, 2013; Karakaş ve Yemeniçi, 2020) becerilerini ele alan çalışma sayısının sınırlı olduğu görülmektedir. Ayrıca alan yazınında ilgili konu bağlamında yapılan araştırmalar incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı ve medya okuryazarlığı becerilerinin birlikte incelendiği başka bir çalışmaya rastlanılmadığı görülmekte olup çalışmanın bu yönüyle katkı sunacağı düşünülmektedir. Araştırmada elde edilen sonuçların, öğretmen adaylarının mevcut durumunu ortaya koyacağı ve bu alanlardaki okuryazarlık düzeyleri ile ilgili sonuçların gelecekte yapılacak araştırmalara, öğretmenlere kaynak oluşturabileceği düşünülmektedir. Araştırmanın temel problemi, Türkçe öğretmeni adaylarının okuryazarlık becerilerinin belirlenmesidir. Bu temel problem bağlamında aşağıdaki problemlere yanıt bulmaya çalışılmıştır:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı becerileri ne düzeydedir? Cinsiyet ve sınıf değişkenleri bağlamında farklılık bulunmakta mıdır?
2. Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri ne düzeydedir? Cinsiyet ve sınıf değişkenleri bağlamında farklılık bulunmakta mıdır?
3. Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlık becerileri ne düzeydedir? Cinsiyet ve sınıf değişkenleri bağlamında farklılık bulunmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, Türkçe öğretmeni adaylarının okuryazarlık becerilerinin belirlenmesi amaçlandığından betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama “geçmişte ve bugün var olan bir olay veya durumu var olduğu şekilde tanımlayan” modeldir (Karasar, 2014). Bu araştırmada da Türkçe öğretmeni adaylarının okuryazarlık becerileri cinsiyet ve öğrenim görülen sınıf düzeyine göre incelendiğinden bu modelin kullanılması tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Muş Alparslan Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenimlerine devam eden öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışma grubunun bilgileri aşağıda sunulmuştur:

Tablo 1: Çalışma Grubunun Bilgileri

Değişkenler	Değişken Özellikleri	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	122	78,70
	Erkek	33	21,30
Sınıf Düzeyi	1. sınıf	48	30,96
	2. sınıf	37	23,87
	3. sınıf	38	24,51
	4. sınıf	32	20,64

Tablo 1 irdelendiğinde çalışmada yer alan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%78,70) kadın olduğu görülmektedir. Öğrenim görülen sınıf düzeyinde ise birinci sınıf öğrencilerinin sayılarının daha fazla olduğu ve diğer sınıf düzeylerindeki katılımcıların sayılarının ise birbirine daha yakın olduğu görülmektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler 2023-2024 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde “Google Formlar” aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma öncesinde her sınıf düzeyindeki katılımcılara çalışmanın içeriğiyle ilgili bilgilendirme yapılmıştır. Bu bilgilendirme sonrası gönüllülük esasına dayalı olarak çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrenciler için bir sosyal medya grubu (WhatsApp) oluşturulmuştur. Her hafta belirlenen gün ve saatte araştırmacı, sınıflara gitmiş ve ilgili veri toplama aracını bu gruplar vasıtasıyla paylaşmıştır. O gün için çalışmaya katılamayan kişilerle daha sonra iletişime geçilmiş ve formları doldurmaları sağlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada 3 farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Ölçeklerle ilgili bilgiler şöyledir:

Kültürel Okuryazarlık Ölçeği: Kılıçoğlu Kıvrak (2023) tarafından geliştirilmiştir. 16 maddeden oluşan ve beşli likert tipinde geliştirilen ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması katılımcıların kültürel okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğunu, toplam puanın düşük olması ise katılımcıların kültürel okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğunu anlatmaktadır. Ölçeği geliştiren araştırmacı tarafından ölçeğin Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayısı “.90” bulunmuştur. Bu çalışma için ise ölçeğin güvenirlik değeri “.92” olarak bulunmuştur. **Bilgi Okuryazarlık Ölçeği:** Adıgüzel (2011) tarafından geliştirilmiştir. 29 maddeden oluşan ve beşli likert tipinde geliştirilen ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması katılımcıların bilgi okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğunu, toplam puanın düşük olması ise katılımcıların bilgi okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğunu anlatmaktadır. Ölçeği geliştiren araştırmacı tarafından ölçeğin Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayısı “.92” bulunmuştur. Bu çalışma için ise ölçeğin güvenirlik değeri “.93” olarak bulunmuştur. **Medya Okuryazarlık Düzey Belirleme Ölçeği:** Karaman ve Karataş (2009) tarafından geliştirilmiştir. 17 maddeden oluşan ve beşli likert tipinde geliştirilen ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması katılımcıların medya okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğunu, toplam puanın düşük olması ise katılımcıların medya okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğunu anlatmaktadır. Ölçeği geliştiren araştırmacı tarafından ölçeğin Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayısı “.84” bulunmuştur. Bu çalışma için ise ölçeğin güvenirlik değeri “.89” bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Çalışmada veriler, SPSS 26.00 programı ile analiz edilmiştir. Ayrıca bütün ölçümler normal dağılım gösterdiğinden parametric testlerden t-Testi ve One Way Anova yapılmıştır. Sonuçlarda fark meydana geldiğinde farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için “Tukey testi” kullanılmıştır. Verilerin anlamlılık değeri $p<.05$ kabul edilmiştir.

BULGULAR

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın birinci alt problemi, Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı becerilerinin ne düzeyde olduğu; cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğidir. Bu alt probleme yönelik bulgular Tablo 2, 3, 4 ve 5’te gösterilmiştir.

Tablo 2: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kültür Okuryazarlığı Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Betimsel İstatistikler

Ölçek	N	Min	Mak.	$\bar{X}$	SS
-------	---	-----	------	-----------	----

Ölçeğin geneli	155	46,00	80,00	71,90	6,53
----------------	-----	-------	-------	-------	------

Tablo 2 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının ortalama kültür okuryazarlığı puanlarının $\bar{X}=71,90$ olduğu görülmektedir. Bu puan Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 3: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kültür Okuryazarlığı Düzeylerinin Cinsiyet Bağlamında Farkını Belirten Bağımsız Ölçümler t-Testi

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	P
Kadın	122	72,19	6,16	152	1,022	,309
Erkek	33	70,87	7,78			

Tablo 3'e göre Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı düzeyleri cinsiyet değişkeni bağlamında farklılık göstermemektedir [$t_{(153)} = 1,022$ $p > ,05$ ($p = ,309$)]. Kadın öğretmen adaylarının ortalaması 72,19 iken erkek öğretmen adaylarının ortalaması 70,87'dir. Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı düzeylerinin cinsiyete göre farklılık arz etmediği buradan da anlaşılmaktadır.

Tablo 4: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Seviyelerine Göre Kültür Okuryazarlığı Düzeyleriyle İlgili Betimsel İstatistikler

Sınıflar	N	$\bar{X}$	S
1.sınıf	48	72,50	6,76
2.sınıf	37	68,97	7,89
3.sınıf	38	72,50	4,80
4.sınıf	32	73,62	5,42
Toplam	155	71,90	6,53

Tablo 4'teki betimsel istatistiklere bakıldığında, Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı düzeylerine ilişkin olarak 1. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ortalaması $\bar{X}=72,50$; 2. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ortalaması $\bar{X}=68,97$; 3. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ortalaması $\bar{X}=72,50$ ve 4. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ortalaması $\bar{X}=73,62$ 'dir. Buna göre kültür okuryazarlığı puan ortalaması en yüksek sınıf 4. sınıf iken en düşük puan ortalamasına sahip sınıf 2. Sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarıdır.

Tablo 5: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kültür Okuryazarlığı Düzeylerinin Sınıf Düzeyine Göre Farkını Belirten Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova) Testi

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplar arası	434,755	3	144,918	3,561	,016	2 – 4
Gruplar içi	6103,972	150	40,693			
Toplam	6538,727	153				

Tablo 5'e bakıldığında Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı düzeylerinin sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak farklılaştığı görülmektedir [$F(3, 150) = 3,561$ $p < ,05$ ($p = ,016$)]. Farkın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre çalışma yapılan sınıflardan 2. ile 4. sınıf arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Bu farklılık kültür okuryazarlığı seviyesi daha iyi olan 4. sınıf öğretmen adaylarının lehinedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın ikinci alt problemi, Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerinin ne düzeyde olduğu; cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğidir. Bu alt probleme yönelik bulgular Tablo 6, 7, 8 ve 9’da gösterilmiştir.

Tablo 6: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Betimsel İstatistikler

Ölçek	N	Min	Mak.	$\bar{X}$	S
Ölçeğin geneli	155	64,00	145,00	109,00	18,24

Tablo 6 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının ortalama bilgi okuryazarlık puanlarının $\bar{X}$ =109 olduğu görülmektedir. Bu puan Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 7: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Düzeylerinin Cinsiyete Göre Farkını Belirten Bağımsız Ölçümler t-Testi

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	P
Kadın	122	109,37	17,99	153	-,757	,450
Erkek	33	112,09	19,24			

Tablo 7’ye göre Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeyleri, cinsiyet değişkeni bağlamında farklılık göstermemektedir [$t_{(153)} = ,450$ $p > ,05$ ($p = ,450$)]. Kadın öğretmen adaylarının ortalaması 109,37 iken erkek öğretmen adaylarının ortalaması 112,09’dur. Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin cinsiyete göre farklılık arz etmediği buradan da anlaşılmaktadır.

Tablo 8: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Seviyelerine Göre Bilgi Okuryazarlık Düzeyleriyle İlgili Betimsel İstatistikler

Sınıflar	N	$\bar{X}$	S
1.sınıf	48	113,62	17,34
2.sınıf	37	105,59	18,64
3.sınıf	38	106,39	16,01
4.sınıf	32	113,71	20,32
Toplam	155	109,95	18,24

Tablo 8’deki betimsel istatistiklere bakıldığında Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerine ilişkin olarak 1. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ortalaması $\bar{X}$ =113,62; 2. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ortalaması $\bar{X}$ =105,59; 3. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ortalaması $\bar{X}$ =106,39 ve 4. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ortalaması $\bar{X}$ =113,71’dir.

Tablo 9: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Düzeylerinin Sınıf Düzeyine Göre Farkını Belirten Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova) Testi

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar arası	2284,967	3	761,656	2,349	,075

Gruplar içi	48953,717	151	324,197
Toplam	51238,684	154	

Tablo 9'a bakıldığında Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeylerinin sınıf düzeyi bağlamında farklılık göstermediği görülmektedir [$F(3, 151) = 2,349$ $p > ,05$ ($p = ,075$)].

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın üçüncü alt problemi, Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlığı becerilerinin ne düzeyde olduğu; cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğidir. Bu alt probleme yönelik bulgular Tablo 10, 11, 12 ve 13'te gösterilmiştir.

Tablo 10: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Medya Okuryazarlığı Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Betimsel İstatistikler

Ölçek	N	Min	Mak.	$\bar{X}$	SS
Ölçeğin geneli	155	37,00	85,00	64,28	9,67

Tablo 10 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının ortalama medya okuryazarlık puanlarının $\bar{X}=64,28$ olduğu görülmektedir. Bu puan Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 11: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Medya Okuryazarlık Düzeylerinin Cinsiyete Göre Farkını Belirten Bağımsız Ölçümler t-Testi

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	P
Kadın	122	63,68	9,48	153	-1,499	,136
Erkek	33	66,51	10,17			

Tablo 11 irdelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlığı düzeylerinin cinsiyet bağlamında farklılık göstermediği tespit edilmiştir [$t_{(153)} = -1,499$ $p > ,05$ ($p = ,136$)]. Kadın öğretmen adaylarının ortalaması 63,68 iken erkek öğretmen adaylarının ortalaması 66,51'dir. Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlık düzeylerinin cinsiyete göre farklılık arz etmediği buradan da anlaşılmaktadır.

Tablo 12: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Seviyelerine Göre Medya Okuryazarlık Düzeyleriyle İlgili Betimsel İstatistikler

Sınıflar	N	$\bar{X}$	S
1.sınıf	48	64,72	9,47
2.sınıf	37	65,37	8,90
3.sınıf	38	61,78	9,31
4.sınıf	32	65,31	11,07
Toplam	155	64,28	9,67

Tablo 12'deki betimsel istatistiklere bakıldığında, Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlık düzeylerine ilişkin olarak 1. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ortalaması $\bar{X}=64,72$; 2. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ortalaması $\bar{X}=65,37$; 3. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ortalaması $\bar{X}=61,78$ ve 4. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ortalaması $\bar{X}=65,31$ 'dir. Bu ortalama puanlar istatistiksel olarak anlamlı farklılığın bulunmadığını göstermektedir.

Tablo 13: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Medya Okuryazarlık Düzeylerinin Sınıf Düzeyine Göre Farkını Belirten Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova) Testi

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar arası	324,137	3	108,046		
Gruplar içi	14089,373	151	93,307	1,158	,328
Toplam	14413,510	154			

Tablo 13'e bakıldığında Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlığı düzeylerinin sınıf düzeyi bağlamında farklılık göstermediği görülmektedir [$F(3, 151) = 1,158$ $p > ,05$ ($p = ,328$)].

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının okuryazarlık becerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şengül ve Yaprak (2022) da Türkçe öğretmenleri ile yaptıkları araştırmada Türkçe öğretmenlerinin kültür okuryazarlığı düzeyinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kafadar ve Şan (2021) sosyal bilgiler öğretmeni adayları ile yaptığı çalışmada sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı düzeylerinin yüksek olduğunu belirlemiştir. Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı becerilerinin cinsiyet değişkeni bağlamında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı saptanmıştır. Kadın öğretmen adayları ile erkek öğretmen adaylarının istatistiksel olarak puan ortalamalarının birbirlerine çok yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kılıçoğlu Kıvrak (2023) da yaptığı araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı becerisinin cinsiyet değişkeni bağlamında bir farklılık oluşturmadığını belirlemiştir. Araştırma sonucuna göre Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı düzeyleri sınıf düzeyine göre farklılık göstermektedir. Bu farklılık kültür okuryazarlığı seviyesi daha iyi olan 4. sınıf öğretmen adaylarının lehinedir. Kılıçoğlu Kıvrak (2023) araştırmalarında Türkçe öğretmeni adaylarının kültür okuryazarlığı düzeylerinin sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiğini belirlemiştir. Bu araştırmada da dördüncü sınıf öğretmen adaylarının kültür okuryazarlığı becerilerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durum akademik eğitimin öğretmen adaylarının kültür okuryazarlığı düzeylerini arttırdığı şeklinde yorumlanabilir. Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Tuncer ve Balcı (2013) Türkçe öğretmeni adayları ile yürüttükleri çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık algılarının yüksek olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Özbay ve Benzer (2013) de yaptıkları çalışmada Türkçe öğretmenliğinde okuyan öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğunu belirlemişlerdir.

Katılımcıların bilgi okuryazarlık düzeylerinin cinsiyete göre önemli bir farklılık arz etmediği belirlenmiştir. Kadın öğretmen adaylarının puan ortalaması ile erkek öğretmen adaylarının puan ortalamasının birbirine çok yakın olduğu saptanmıştır. Bilgi okuryazarlığının cinsiyete göre durumlarının belirlenmesi amacı ile alan yazınında birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Gömleksiz ve Öner'in (2011) çalışmasında, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeylerinin cinsiyet değişkeni bağlamında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Korkut ve Akkoyunlu'nun (2008) çalışmasında yabancı dil öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık yeterliliklerinin cinsiyete göre herhangi bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Özbay ve Benzer'in (2013) çalışmasında da Türkçe

öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı ortaya konulmuştur. Kızıl (2007) da bunlara benzer sonuca ulaşarak cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığını belirtmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerinin sınıf düzeyi bağlamında anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Çalışmada ulaşılan verilere göre Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeylerine göre bilgi okuryazarlık becerilerine ilişkin olarak birinci ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının ortalaması, ikinci ve üçüncü sınıfta öğrenim gören Türkçe öğretmeni adaylarının ortalamasından biraz yüksek çıkmasına rağmen anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Özbay ve Çelik (2013) yaptıkları çalışmalarında Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeylerinin birinci ve dördüncü sınıf arasında anlamlı bir fark olduğunu belirlemişlerdir. Dördüncü sınıftaki öğrencilerin bilgi okuryazarlık düzeylerinin birinci sınıf öğrencilerinin bilgi okuryazarlık düzeylerinden yüksek olması akademik eğitimin birikimi ve etkisinin olabileceğini göstermektedir. Karakaş ve Yemenci (2020) yaptıkları araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin sınıf düzeyine göre dağılımında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna erişilmiştir. Alan yazınında bu sonuca benzer çalışmalar olduğu görülmektedir. Kırbaş (2019) Türkçe öğretmeni adayları ile yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeylerinin yüksek çıktığı sonucuna ulaşmıştır. Karaman ve Karataş (2009) da eğitim fakültesindeki öğretmen adayları ile gerçekleştirdikleri araştırmada öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeylerinin yüksek çıktığı sonucuna erişmişlerdir. Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlık becerilerinin cinsiyet değişkeni bağlamında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı ve puanların birbirine çok yakın olduğu tespit edilmiştir. Alan yazınında bu sonuca benzer çalışmalar bulunmaktadır (Akaydın ve Kurnaz, 2015; Erişti ve Erdem, 2018; Fidan, 2013; Yılmaz ve Aladağ, 2015). Bunun yanı sıra öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet değişkeni bağlamında farklılık gösterdiğini belirleyen çalışmaların da olduğu görülmektedir (Uslu, Yazıcı ve Çetin, 2016). Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlığı becerilerinin sınıf düzeyi bağlamında istatistiksel olarak farklılık göstermediği saptanmıştır. Sınıf değişkenine göre puanları birbirlerine çok yakın olduğu ve istatistiksel olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir. Alan yazınında medya okuryazarlık becerisinin sınıf düzeyi değişkenine göre farklılık göstermediğinin belirlendiği çalışmalar bulunmaktadır (Akaydın ve Kurnaz, 2015; Çepni, Palaz ve Ablak, 2015; Erişti ve Erdem, 2018). Öte yandan medya okuryazarlığı becerisinin sınıf düzeyine göre farklılaştığı çalışmaların olduğu da görülmektedir (Güven, 2014; Korkmaz, 2009).

Çalışmada ulaşılan sonuçlar bağlamında şu önerilerde bulunulmuştur:

- Alan yazınında Türkçe eğitiminde kültür okuryazarlığı ve bilgi okuryazarlığı konusunda çok az çalışmanın olduğu görülmektedir. Bu bağlamda çalışma sayısı artırılabilir.
- Okuryazarlık becerilerinin yeni müfredat programına alındığı düşünüldüğünde diğer okuryazarlık becerilerinin bütüncül şekilde ele alındığı çalışmalar yapılabilir.
- Bu çalışma, Türkçe öğretmeni adayları ile yapılmıştır. Benzer konudaki çalışmalar Türkçe öğretmenleri ile de yapılabilir.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, A. (2011). Bilgi okuryazarlığı ölçeğinin geliştirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(15), 15-25.

- Akaydın, Ş. & Kurnaz, H. (2015). Türkçe öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri. V. Coşkun vd., (ed), *Türkçe'nin eğitim-öğretimine yönelik Çalışmalar İçinde* (394-402). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Baker, F. W. (2009). *Political campaigns and political advertising: a media literacy guide: a media literacy guide*. ABC-CLIO.
- CILIP, (2004). Chartered Institute of Library and Information Professionals. <http://www.cilip.org.uk/get-involved/advocacy/information-> (Erişim Tarihi: 15/05/2024).
- Çepni, O., Palaz, T., & Ablak, S. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının medya ve televizyon okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(11), 431-446.
- Doyle, C. S. (1992). Outcome measures for information literacy within the national education goals of 1990. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED351033.pdf>- (Erişim Tarihi: 03/04/2024).
- Erişti, B. & Erdem, C. (2018). Öğretmen adaylarının medya okuryazarlığı beceri düzeyleri ile eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(67), 1234-1251. <https://doi.org/10.17755/esosder.395275>
- Fidan, M. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 121-137.
- Gömleksiz, M. N. & Öner, Ü. (2011). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı becerilerindeki zorlanma düzeyleri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 10-282.
- Güven, İ. (2014). Fen ve teknoloji öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve medya okuryazarlığı düzeylerinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 9(2), 787-800.
- Kafadar, T. & Şan, S. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre kültürel okuryazarlık. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 59, 214-234.
- Karakaş Yıldırım, Ö. & Yemenici, A. İ. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi (Afyonkarahisar örneği). *Turkish Studies-Educational Sciences*, 15(3), 2303-2316. <http://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.41885>
- Karaman, M. K. & Karataş, A. (2009). Öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri. *İlköğretim Online*, 8(3), 798-808.
- Karaman, M. K. (2016). Öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri ve eleştirel düşünme eğilimleri üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 326-350.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayıncılık.
- Kejanoğlu, D. B. (2011). Türk mediasında haberin manipülasyonu ve dezenformasyon. *Medya Okuryazarlığı* (edt, M. C. Şimşek ve N. Türkoğlu), *Parşömen Yayınları* içinde (ss. 261-268).
- Kılıçoğlu Kıvrak, A. (2023). *Kültürel okuryazarlık ölçeği geliştirme çalışması*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

- Kırbaş, A. (2019). Türkçe öğretmenlerinin medya okuryazarlığı düzeylerinin incelenmesi (Türkiye örnekleme). *EKEV Akademi Dergisi*, 77, 1-14.
- Kızıl, M. (2007). *Yükseköğretimde bilgi okuryazarlığı (Selçuk Üniversitesi örneği)*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kocadaş, B. (2005). Kültür ve medya. *Bilig*, 34, 1-13.
- Korkmaz, Ö. (2009). Eğitim fakültelerinin öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilim ve düzeylerine etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(4), 879-902.
- Korkut, E. & Akkoyunlu, B. (2008). Yabancı dil öğretmen adaylarının bilgi ve bilgisayar okuryazarlık öz-yeterlikler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34), 178-188.
- Köksal, H. (2010). Türkiye’de tarih öğretimi tartışmalar ve tarih öğretiminde kültür okuryazarlığı. *Eğitim, çatışma ve toplumsal barış. Türkiye’den ve dünyadan örnekler* (edt. K. Çayır), Tarih Vakfı.
- Naik, M. & Padmini, M. (2014). Importance of infortmation literacy. *International Journal of Digital Library Services*, 4(3), 92-100.
- Ochoa, G. G., McDonald, S. & Nicholas, M. (2018). Open-space learning techniques to teach cultural literacy. *Open Cultural Literacy Studies*, 2(1), 510-519.
- Özbay, M. & Çelik, M. E. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(4), 10-21.
- Özbay, M. & Benzer, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlığı üzerine bir değerlendirme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(3), 29-40.
- Pilgrim, J. & Martinez, E. E. (2013). Defining literacy in the 21st century: a guide to terminology and skills’. *Texas Journal of Literacy Education*, 1(1), 60-69.
- Smircich, L. (1983). Concepts of culture and organizational analysis. *Administrative Science Quarterly*, 28(3), 339-358.
- Şengül, K. & Yaprak, N. (2022). Türkçe öğretmenlerinin kültürel değerlere duyarlılıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(4), 1665-1679.
- Tanrıkulu, M. (2022). *Coğrafya ve kültür*. Pegem Akademi.
- Tuncer, M. & Balcı, K. (2013). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık özyeterliklerinin bazı değişkenler açısından karşılaştırılması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(5), 719-737.
- Uslu, S., Yazıcı, K. & Çetin, M. (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(23), 756-778. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.31201>
- Yılmaz, E. & Aladağ, S. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının gazete ve dergi takip etme alışkanlıkları ile medya okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(4), 1-15.